

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสุมาลีอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากิจกรรมการส่งเสริมศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกุสุมาลี อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่นเพื่อศึกษาพฤติกรรมทางศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกุสุมาลี อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ที่ปรากฏทางกาย และวาจาเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนของผู้บริหารและครูโรงเรียนกุสุมาลี อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น การศึกษาด้วยวิธีการวิจัยทางเอกสาร เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงจริยธรรม การค้นคว้าหาข้อมูลในหนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเชิงลึก แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลการวิจัย แล้วนำเสนอผลการศึกษา จึงสามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

๑) กิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสุมาลี

การสอนศีลธรรมในโรงเรียนกุสุมาลี ได้แก่ ศีล ๕, พรหมวิหาร ๔, อธิปไตย ๔ และทวารวาทธรรม ๔ การจัดกิจกรรมส่งผลให้สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับชุมชน บ้าน วัด และโรงเรียนเพื่อเป็นการจรรโลงศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และสามารถปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำบุญ และปลูกฝัง ปลูกจิตสำนึก ให้นักเรียนรู้จักการเข้าวัด ลำดับการทำบุญตามหลักพระพุทธศาสนา ทำให้นักเรียนมีอารมณ์ที่อ่อนโยน จิตใจสงบ มีสมาธิในการเรียน เกิดประโยชน์ต่อตนเอง โรงเรียน ชุมชน และประเทศชาติ

๒) พฤติกรรมทางศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกุสุมาลีที่แสดงออกทางกาย และวาจา

พฤติกรรมทางศีลธรรมของนักเรียนโรงเรียนกุสุมาลีที่แสดงออกทางกาย และวาจา ได้แก่ การไหว้พระ และการฝึกสมาธิ แผ่เมตตา การเคารพบิดา มารดา และครูอาจารย์การไม่ทำร้ายสัตว์หรือรังแกเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญทางชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ พุทธบูชาไฟระฆังคำสัตย์ การแนะนำสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนๆ การรู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ

ความรู้ความเข้าใจ และนำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการดำเนินชีวิต การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา การทำบุญตักบาตร การเข้าค่ายอบรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต

๓) การบริหารกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนของ โรงเรียนคู่สว่างสามัคคี

กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แบ่ง ตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้เป็น ๒ ลักษณะ

๑. กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ตามความต้องการของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ

ตลอดจนการพัฒนาทักษะของสังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

๒. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝัง ระเบียบวินัย กฎเกณฑ์เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคม ผู้บำเพ็ญประโยชน์และกรมรักษาดินแดน ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติสถานศึกษาจัดกิจกรรมในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งให้ ผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพที่มีในตนเองอย่างเต็มที่ เลือก ตัดสินใจ ได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับ ตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม และจริยธรรม รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีเพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างดีและมีความสุข เช่น กิจกรรมการสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าใน ตนเอง กิจกรรมพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม และจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้สามารถหลอมเข้าไปในการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ในลักษณะของการ เข้าค่ายต่างๆ หรืออาจแยกจัดเป็นกิจกรรมเฉพาะทางได้ เช่น จัด

กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โดยมุ่งเป็นการฝึกระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมชมรมวิชาการ มุ่งเน้น ประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องที่ถนัด และสนใจจากการเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ ชุมชนต่าง ๆ เพื่อการร่วมกับคิดค้นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสนุก ความสุข และพัฒนาทักษะทางสังคม ทั้งนี้แม้จะแยกจัดกิจกรรมเฉพาะทางก็สามารถบูรณาการกิจกรรมแนวนอนเข้าไว้ด้วย เพื่อให้ค้นพบศักยภาพของตนเองด้วย

จากการดำเนินงานโครงการกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนโรงเรียนกู่สว่างสามัคคีดังกล่าว โรงเรียนได้ดำเนินการประเมินผล โดยให้คณะครูผู้เกี่ยวข้องทุกคนเป็นผู้ประเมิน จากร้องรอยเอกสารการปฏิบัติงาน การสังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ ตรวจวัดผลงาน มีผลการประเมินโรงเรียนกู่สว่างสามัคคี อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนให้ความสำคัญและมีการดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อต้องการให้เยาวชนมีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทและความคาดหวังของสังคมไทย โดยให้คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล เป็นผลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจในภาระงาน เข้าใจหน้าที่บทบาท กิจกรรมต่าง ๆ สามารถประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย แสดงให้เห็นว่าหลักการ กิจกรรม แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนกู่สว่างสามัคคีสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา และควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนกู่สว่างสามัคคีเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คณะครูต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ภารกิจจึงจะสำเร็จผล มีความรักความสามัคคี มีน้ำใจ เอื้ออาทรต่อกันและอยู่ร่วมกันเป็นเวลานานเหมือนครอบครัวเดียวกัน จึงมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทุกคนรักและศรัทธาในองค์กรของตน จึงเป็นผลให้บรรยากาศและปฏิสัมพันธ์มีผลการประเมินในระดับที่สูง และในด้านกิจกรรมพื้นฐานชีวิต เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย และบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และนักเรียนให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนเข้าใจในหน้าที่บทบาทของตน

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะในการพัฒนา แยกได้เป็น ๓ ด้าน ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาครู ฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างถาวร

๒) พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๓) สร้างเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียนให้เข้มแข็งมีบทบาทในการจัดการศึกษาอย่าง

ต่อเนื่อง

๔) พัฒนาสภาพกายภาพและสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้นเช่น จัดทำสวนพุทธศาสน์ สวนสุภายิต ป้ายนิเทศ ป้ายคำขวัญต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

๕) จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านจิตสาธารณะให้หลากหลายมาก

ยิ่งขึ้น

๖) สนับสนุนส่งเสริมการส่งนักเรียนเข้าประกวดแข่งขันในระดับต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นคณะครู นักเรียนให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๗) จัดกิจกรรมเชิดชูเกียรติคณะครู นักเรียนที่มีผลงานดีเด่น เช่น กิจกรรมมอบเกียรติบัตรครู นักเรียนดีเด่น จัดทำบอร์ดทำเนียบครู นักเรียนดีเด่น เป็นต้น

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) สำหรับสถานศึกษา ควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมโดยร่วมมือกับ ผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย คือ ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้นำชุมชน และพระสงฆ์

๒) สำหรับผู้ปกครอง ควรเอาใจใส่ สอดส่อง และคอยสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนที่ตนปกครองอยู่ไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเมื่อรู้ว่ามีนักเรียนมีอาการผิดปกติ แต่ควรรีบแก้ไข โดยขอความร่วมมือไปยังครูที่ปรึกษาและสถานศึกษาเพื่อขอทราบผลการเรียนและข้อมูลทั่วไปในการไปเล่าเรียนแต่ละวัน เพื่อป้องกันไว้ก่อน

๓) สำหรับพระสงฆ์ ซึ่งเป็นพระที่เลื่องที่คอยให้ความรู้ด้านศีลธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน ก็จะต้องหมั่นสังเกตความผิดปกติทางพฤติกรรมของนักเรียน เช่น แต่เดิมเคยเป็นคนที่ร่าเริง ก็ไม่พูดกับคนอื่น ซึมเศร้า เหงา และรู้สึกผิดหวังในชีวิต เป็นต้น ควรรับพูดคุยและปรึกษากับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง

๕.๒.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- ๑) ศึกษาผลกระทบของสื่อที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา เขตอื่นๆ
- ๒) ศึกษาค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา เขตอื่นๆ
- ๓) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชา พระพุทธศาสนาในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน